A rasszizmus megnyilvánulásai

A rasszizmus olyan gondolkodásmód, amely kihangsúlyozza az emberfajták különbözőségét – különböző feltételezett tulajdonságaik vagy értékeik alapján – hierarchiát állít fel.

A rasszizmus tudományosan nem igazolható módon az egyéneket „tiszta” rasszokba sorolja be.

A testi jegyek kihangsúlyozása mellett leginkább kulturális szempontokat, gyakran feltételezett közös tulajdonságokat vesz alapul, amelyeket egy-egy rasszra általánosan jellemzőnek tart.

- A rasszista gondolkodásmód szerint a rasszok közötti **hierarchia igazolja** az egyének és csoportok diszkriminációját, hátrányos megkülönböztetését.

Fokozatai nyíltság szempontjából

- Nyílt rasszizmus
- Rejtett rasszizmus

- Szimbolikus rasszizmus
- Intézményesített rasszizmus

Megvalósulás

- **Rasszista előítéletek**

  Előítéletek egy személy egy „rasszhoz” való vélt vagy valós tartozása miatt.

Példa: A személy tévesen azt gondolja, hogy B személynek X tulajdonsága van, mivel Y „rasszhoz” tartozik.

- **Rasszista diszkrimináció**

  Emberekkel való megkülönböztető bánásmód külső jegyeik, például bőrszínük alapján.

Példa: B személy nem köszön A személynek, mert az Y „rasszhoz” tartozik.

Súlyosabb példa: egy munkaadó csak azért nem alkalmaz egy munkavállalót, mert az valamilyen rassz tagja.

Megnyilvánulás nyíltság szempontjából

- **Nyílt rasszizmus**

  Egy intézmény vagy személy tudatosan kötelezi el magát egy csoport vagy tagjának negatív diszkriminációja iránt, annak látható rasszjegyei miatt

- **Rejtett rasszizmus**

  Egy személy vagy intézmény burkolt vagy öntudatlan formában kivételez, látható rasszjegyek miatt

- **Szimbolikus rasszizmus**

  A diszkrimináló cselekvés vagy kommunikáció szimbolikus kódolt üzenet. Pl.: egy csoport más csoporttal szembeni megkülönböztetését saját társadalmi, kulturális és egyéb kódrendszerét felhasználva/kihangsúlyozva nyilvánítja ki.

- **Intézményesített rasszizmus**

  Ha a rasszizmus bármely formáját intézményi, törvényi szintre emelik, azaz egyenlőtlen bánásmód egy intézmény vagy szervezet részéről egy személlyel vagy csoporttal szemben annak rasszjegyei miatt.

- **Kulturális rasszizmus ma**

A modern rasszizmus magába foglalja a más „kultúrákkal” szembeni megkülönböztetést.

Példa: „A cigányok sokat lopnak.” „Az arabok nőgyűlölők.” „Az afrikaiak különösen agresszívek.” „A zsidók mindig hazudnak."

Étienne Balibar francia filozófus a rasszizmusnak ezt a formáját „rasszok nélküli rasszizmus”-nak nevezi.

A feltevéseknek lehet statisztikai alapja, azonban az általánosítás megbélyegzi a közösség negatív tulajdonsággal nem rendelkező tagjait is.

Alapfogalmak

- Rassz
- Rasszizmus
- Diszkrimináció
- Sztereotípia
- Esszencializmus
- Hierarchikusság
- Tisztaság-elv
- Színelmélet

Rassz = emberek megkülönböztető jegyekkel rendelkező altípusai

Rasszizmus: meggyőződés, cselekvés, amely negatív megkülönböztetést alkalmaz emberek egy adott csoportjára

Diszkrimináció: Emberek – formális vagy informális módon – csoportokba sorolása, elhatárolása.

Sztereotípia: A csoportba tartozó egyéneknek hasonló jellemvonásokat tulajdonítunk függetlenül attól, hogy a valóságban mennyire különböznek egymástól.

Esszencializmus: A csoportok elkülönítésének alapja tulajdonságuk alapján. (esszenciális: valaki tagja az adott rassznak, ha rendelkezik a tulajdonság-együttessel)

Hierarchikus:

A hierarchia egy társadalmon, vagy csoporton belül megvalósuló **egyenlőtlenség**

Tisztaság-elv: a különböző csoportokra (rasszokra) jellemző tulajdonságok „keveredésének” tiltása. Izolációs, elkülönítő elv, amely a saját csoportra jellemző tulajdonságok konzerválását célozza.

Színelmélet: a csoportközi különbségek alapja a fizikai felépítés, a csoportra jellemző külső (bőrszín).

Apartheid

- **Az apartheid a faji megkülönböztetés politikája, amelyet a Dél-afrikai Unióban illetve utódállamában, a Dél-afrikai Köztársaságban 1994-ig alkalmazott a fehér kisebbség.**

Köszönöm a figyelmet!